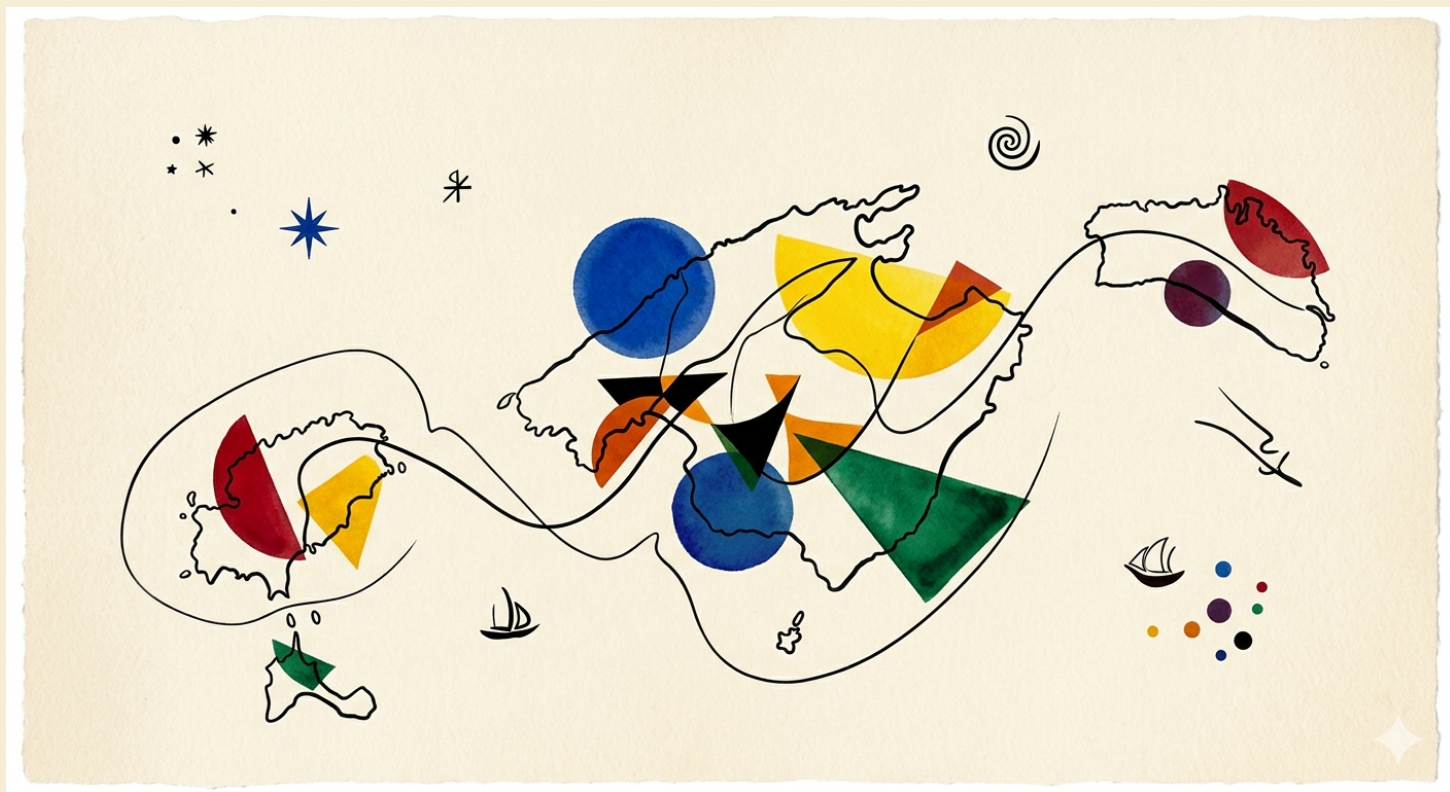

DECOLONITZACIÓ DELS MUSEUS LOCALS DE LES ILLES BALEARS

Els museus no només conserven el passat,
sinó que generen visions del futur.

Amàlia Salas; Aina Ferrero; Lourdes Melis; Magdalena Salas; Margalida Rivas;
Montserrat Anglada; David Javaloyas; Sebastià Mascaró; Biel Nadal y Eva F. Arrúe

Amb el suport de

Vicepresidència Segona i Conselleria
de Presidència, Coordinació de l'Acció
de Govern i Cooperació Local
Direcció General d'Immigració i Cooperació
al Desenvolupament

Convocatòria de subvencions per executar projectes d'educació per a la transformació social per a l'any 2024. La Direcció General de Cooperació i Immigració no és responsable dels continguts dels materials elaborats per l'entitat en el marc del projecte finançat.

INTRO

Aquestes pàgines recullen el procés col·lectiu de vuit museus de les Illes Balears per incloure noves narratives en les seves exposicions i activitats; un recorregut que s'allunya del ritme accelerat actual, apostant per la reflexió i el pensament col·lectiu.

És una aposta per construir espais col·laboratius, que interrelacionin sabers especialitzats amb aquells que són col·lectius, des de l'escolta, el respecte i la recerca comuna d'avançat cap a societats més inclusives i diverses.

Amb aquesta publicació oberta, esperam contribuir a l'exploració dels límits, sense saber on ens duen, però amb la convicció d'aportar a un món més igualitari i tolerant amb la diferència.

CONTINGUT

Índice

Presentació	02
¿Per què decolonitzar els museus locals de les Illes Balears?	03
Com podem aconseguir els nostres objectius?	04
Per on començar el procés de reflexió interna?	04
Mobilitat humana i globalització cultural	06
Preguntes que anaren sorgint.....	09
Com aplicam propostes decolonials en els museus locals?.....	10
Elecció col·lectiva: dissenyar processos participatius amb comunitats diverses.....	12
Següents passes.....	14
Altres possibilitats que es podrien fer als museus.....	15
Declaració d'intencions.....	16

PRESENTACIÓ

¿QUI PARTICIPEN?

Lourdes Melis

Museu del Brodat i el Teixit
Museu del Ferrocarril de Mallorca

Amàlia Salas

Institució Pública Antoni M. Alcover

Margalida Rivas

Col·lecció Museogràfica
Fundació Cosme Bauçà

Magdalena Salas

Museu d'Història de Manacor

Aina Ferrero

Museu del Calçat i de la Indústria

Sebastià Mascaró

Museu del Calçat i de la Indústria

David Javaloyas

Parc Arqueològic del Puig de sa Morisca

Montserrat Anglada

Museu de Menorca

Biel Nadal

Museu del Ferrocarril de Mallorca

¿QUINS MUSEUS PARTICIPEN?

Museu del Brodat i el Teixit (MUBROT)

Sant Llorenç del Cardassar

Museu comunitari centrat en el brodat i el patrimoni tèxtil del segle XX, construït mitjançant el procés de cocreació i donacions de veïns.

Parc Arqueològic del Puig de sa Morisca

Calvià

Parc arqueològic de quaranta-cinc hectàrees que està en procés de conformar el seu museu amb narrativa expositiva centrada en "humans en contacte".

Institució Pública Antoni M. Alcover

Manacor

Museu municipal dedicat al llegat lingüístic i cultural d'Antoni M. Alcover. Duu a terme activitats culturals per promoure i difondre la llengua i cultura catalanes.

Col·lecció Museogràfica Fundació Cosme Bauçà

Felanitx

Museu etnogràfic i cultural amb més de dos mil objectes de diverses èpoques, cultures, materials i cosmovisions.

Museu d'Història de Manacor

Manacor

Museu municipal d'història amb col·leccions arqueològiques, etnogràfiques i industrials; abasta des de la prehistòria a l'època contemporània.

Museu del Ferrocarril de Mallorca (MFM)

Son Carrió

Museu inaugurat el 2025 sobre la història del ferrocarril a Mallorca, amb sales interactives i locomotores històriques.

Museu del Calçat i de la Indústria

Inca

Museu municipal sobre la història del calçat i la producció industrial auxiliar des del segle XIII fins a l'actualitat.

Museu de Menorca

Maó

Museu arqueològic centrat en la cultura talaiòtica; gestiona restes trobades en excavacions i està reformulant la seva museografia per 2028.

Per aquest procés hem comptat amb la col·laboració de: Norma Rivera, Susely Ical Leim, Gabriel Morán i Priscila (Museo Katinamit, Guatemala); Almudena Cabezas, Pablo Martínez, Alicia Castillo i Eloísa Pérez (Universidad Complutense de Madrid); Abril Rocabert (Universidad Nacional Autónoma de México); Jesús Izquierdo (Asociación Española de Historia Pública); Amalia Barboza (Universidad de Linz); Marina Luz Pozzebon, Mauricio Tejada i Giovana Rodríguez (Asociación Cultural Thakhi-Runa) i Eva F. Arrúe (Treball Solidari ONG).

PER QUE DECOLONITZAR ELS MUSEUS LOCALS DE LES ILLES BALEARS?

Inicialment, l'interès en la colonització de cada museu pareixia molt dispar:

Narratives històriques i poder

Revisió crítica de les narratives museogràfiques existents.
Anàlisi de conquesta, reconquesta, colonització i contactes culturals.
Debat sobre violència històrica, exili i esclavitud.
Qüestionament del concepte de viatger vs. migrant en relats biogràfics.

Representació i diversitat

Absència de diversitat cultural, racial i corporal en materials històrics.
Caricatures de l'altre en les rondalles mallorquines.
Necessitat de contextualitzar objectes duits d'altres països i els seus significats.
Reflexió sobre el tractament de restes humanes.

Migracions històriques i contemporànies

Moviments migratoris i contactes culturals.
Diversitat actual del territori.
Connexió entre migracions passades i presents exposades en els museus.
Impacte del turisme i la turistificació en identitats i territoris.

Gènere, treball i comunitat

Visibilitat de la feina femenina en la indústria tèxtil.
Construcció comunitària del patrimoni material i simbòlic.
Integració de dones migrants en projectes educatius.

Processos productius, globalització i ètica

Transformació d'indústries locals (calçat i tèxtil) cap a models globalitzats.
Reflexió sobre el consum, màquines, drets laborals i medi ambient.
Circulació d'imaginari visual i "colonialitat del gust".

No obstant això, el treball en xarxa ens ha permès compartir sensacions i experiències que es repeteixen en els museus. Destacam una d'elles: el perfil de les persones visitants:

Poca diversitat entre les persones que habiten el museu: dones de classe mitjana i blanques.

Si el museu és un espai còmode per qui treballa en ells, i així ho volen transmetre a qui ho visita: es pot parlar, es pot tocar, aprendre i compartir, per què no habita el museu la població migrant, les dissidències de gènere o la joventut (18-30)?

Serà perquè el museu no parla d'històries que siguin les pròpies de qui les visita; no parla de migrants, menors, classes obreres, etc.?

Cada reflexió compartida ens va anar orientant fins a identificar temes transversals comuns:

- Programas educativos transformadores
- Migración y turistificación
- Feminismos y perspectiva de género
- Procesos de conquista y reconquista
- Interculturalidad y relaciones histórico-sociales
- Conexión entre procesos actuales (p.ej., turismo, globalización industrial, migraciones) y pasados históricos representados en los museos.

I com la decolonialitat és un marc que sorgeix per ampliar la mirada que Occident ha imposat al món i que qüestiona que totes les societats la comparteixin, ens permeti fer front a aquests temes comuns, analitzar les absències i pensar col·lectivament com incorporar-les.

Amb aquest marc repensam col·lectivament els nostres museus amb diferents propòsits

- Fer partícip a la comunitat.
- Reflexionar sobre les narratives de les nostres exposicions.
- Incloure noves narratives.

Es volia rompre amb aquella comoditat de continuar amb el discurs clàssic per no desviar-se de l'establert, assumint que això suposa més feina.

COM PODEM ACONSEGUIR ELS NOSTRES OBJECTIUS?

L'objectiu comú era ser museus més inclusius, que considerin a la comunitat, que facin front a discursos racistes, infantilitzador amb els altres, etc. Aquesta inquietud ens va impulsar a conèixer aquestes teories i veure com ens eren útils de forma col·lectiva i individualment.

Inclusió de noves narratives.

Reconeixement del passat colonial i les seves implicacions.

Participació de les comunitats.

El pensament col·lectiu per aconseguir els nostres propòsits, ens ha dirigit en centrar-nos en la producció teòrica decolonial i el que pot ser d'utilitat per repensar-nos, per mirar des d'un altre lloc allò que donam per fet i, amb tot, ampliar la participació de la comunitat en els museus i incloure noves narratives.

PER ON ÇOMENCAR EL PROCES DE REFLEXIÓ INTERNA?

Llegim, debatem i intercanviam entre nosaltres relacionant les propostes decolonials, les experiències en altres espais i les possibilitats en els nostres museus.

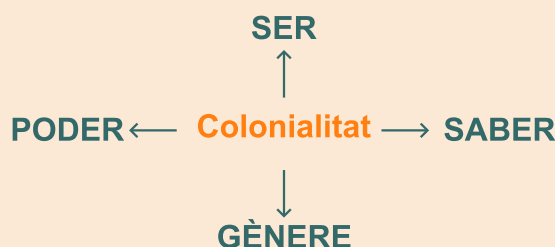
De forma intercalada compartim les reflexions amb el personal del Museu Katinamit (Guatemala): Norma Rivera, directora; Susely Ical Lelm, pedagoga; Gabriel Morán, tècnics; Priscila, pedagoga.

Les docents Almudena Cabezas, Abril Rocabert, Alicia Castillo, Eloísa Pérez, Jesús Izquierdo, Pablo Martínez i Amalia Barboza; així com amb Mauricio Tejada, Marina Luz Pozzebón i Giovanna Rodríguez, de l'Associación Cultural Thakhi-Runa.

Unes reflexions que varen començar per saber com pensam per prendre en consideració la nostra posició mediada per la cultura en la qual ens hem socialitzat.

El pensament hegemònic s'assenta a	Les propostes decolonials posen en valor
• Linealitat de la història. • Linealitat del progrés. • Estructura dicotòmica. • Dicotomies jerarquizades i excloents.	• El coneixement que prové de l'experiència • La veritat és parcial; no podem contar-ho tot. • Complexitzar les narracions.
• La vista és el sentit que preval. • Assumpció de què tot el món pensa igual. • Occident ha de liderar i "modernitzar" a altres pobles.	• Els Sentiments i la Intuïció formen part de l'anàlisi.
• Consens i objectivitat.	• Dissens i Subjectivitat

Ens endinsam en els tipus de colonialitat que es reproduïxen en els museus

Per poder arribar a “Imaginar el museu decolonial”:

- Prendre consciència del lloc des del qual estic parlant (coneixement situat).
- Desafiar jerarquies: trencar mites de superioritat cultural, racial o epistèmica.
- Recuperar veus silenciades: retornar l'espai a memòries, llengües i sabers de comunitats oprimides.
- Reparar i ressignificar: mostrar violències colonials (saqueig, esclavitud, racisme) i proposar relats de dignitat, justícia i memòria viva.
- Proposar alternatives: imaginar altres formes de contar i habitar el passat i present.

MOBILITAT HUMANA I GLOBALITZACIÓ CULTURAL COM TEMES A TRACTAR DES D'UNA MIRADA DECOLONIAL

Els temes d'interès es varen concentrar i gràcies a la col·laboració de persones alienes als museus participants i la selecció de materials exposats en els museus, avançam en l'anàlisi col·lectiva sobre el que exposam en els museus i els imaginaris que tenim.

Similituds que ens permeten concretar dos temes i diverses peces sobre les què analitzar-los: **Mobilitat de persones i Mobilitat cultural**

1. Mobilitat de persones

—● **Parc Arqueològic del Puig de sa Morisca:** millorar les representacions del passat: fer-les més profundes amb les dades disponibles. També apel·lar a la diversitat cultural i social que ara conforma la societat mallorquina.

—● **Museu del Ferrocarril Mallorca (SFM):** el teixit ferroviari es vincula directament amb el desenvolupament econòmic; no obstant això, la part de mobilitat humana és la més absent al museu, però forma part de la història. Com el ferrocarril va influenciar els moviments migratoris.

—● **Museu d'Història de Manacor:** com perceben diferents persones els objectes o fets històrics considerant la seva trajectòria vital (edat, religió, origen) i com es percep el fet de l'emigració si són les persones de Manacor que emigraren a principis del segle XX o si són les persones que han arribat a principis del segle XXI.

—● **Col·lecció Museogràfica Fundació Cosme Bauçà:** es narra la seva mobilitat com viatge, com desplaçament per feina. Se li atribueix que era un aventurer o adjectius que li donen agència. Però viatja en un context en què el seu entorn migrava per cercar-se la vida a altres llocs.

1. Mobilitat cultural: objectes, idees, dissenys, etc.

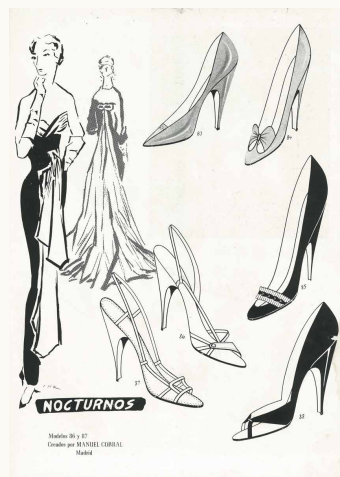
—● **MUBROT:** com el disseny i les tècniques tradicionals de Mallorca s'entrellacen amb noves tècniques, presten atenció a com arriba la influència.

—● **Museu del Calçat i de la Indústria:** Revista Moda y Línea. S'ha distribuït internacionalment. Pot analitzar-se per veure com ens arriba un model i una estètica dominant que impera en la indústria de la moda; com tot es transmet a través de la revista a altres països. Models formatius que es comencen a ajustar al cànon de bellesa actual. Els models que es copiaven d'Itàlia i França, es reproduïen a Mallorca i s'exportaven posteriorment els models a Amèrica del Sud i el nord d'Àfrica.

la operaria

—● **Col·lecció Museogràfica Fundació Cosme Bauçà.** En la vitrina de la secció Singularitats hi ha objectes que han viatjat; que tenen el seu significat concret en els seus llocs d'origen.

—● **Institució Pública Antoni M. Alcover:** rondalles. Com ens veuen els migrants a nosaltres?; quins imaginaris tenen sobre els europeus?; ja coneixem l'imaginari que teníem sobre els altres a través de les rondalles.

A través de peces i descripcions de peces que hem analitzat i discutint col·lectivament, quins imaginaris desprenen sobre “nosaltres” i “ells/elles”, i que es perpetua d’aquestes representacions.

Hem observat persistències en les descripcions:

- **La religió** és un eix fonamental en les nostres narratives històriques, essent la distinció entre musulmans i cristians un focus sobre el qual narrem fets històrics i contes populars.
- **La blanquitud** continua imperant en les representacions que feim del passat. Tant del material disponible, com el que cream en l'actualitat, no qüestiona la blanquitud de la població ibèrica.

PREGUNTES QUE ANAREN SORGINT

Les preguntes sorgien en cada conversa que teníem; tot l'intercanvi de sabers, intern i amb persones que s'anaren sumant puntualment o al llarg del projecte, varen provocar que emergissin preguntes diverses.

Obrir el diàleg, diversificar narratives o qüestionar els relats heretats generen tensions i propicien preguntes. La intenció no és respondre-les sinó veure on arribam pensant sobre elles.

- Quina emoció ens impulsa a fer coses? El desig o l'odi?
- Quin museu en aquest món?
- Quin museu per quin món?
- Quin cos és el del museu?
- Com s'habita aquest cos?
- Quins cossos habiten el museu?
- Com a treballadora en el museu, fins a quin punt tu afectes els públics?, i fins a quin punt tu et deixes afectar per aquests públics?
- Com podem donar valor a allò que hem obviat, que hem relegat del pla social, de la llar, dels altres, etc.? Anomenar-ho és un primer pas (treball reproductiu, les dones en la història)? Com canviem l'estructura que segueix denigrant això que ara anomenam? Anomenar-ho no canvia l'estructura jeràrquica; s'ha de fer més, però, què?
- Què amaga la nostra forma dicotòmica de mirar? Nord-Sud, dones-homes, productiu-reproductiu. Hi ha coses que no encaixen: el comunitari, altres gèneres, etc. Les inserim dins de les dicotomies, però, les propostes decolonials ens faciliten eines per no cercar encaixar-les sinó crear noves formes de mirar?
- És imprescindible que alguna cosa sigui artesanía per considerar un altre objecte com art? Sempre hi haurà alguna cosa que sigui artesanía, per què si no, l'art es buida de significat; o podríem categoritzar-les en aquesta dicotomia i centrar-nos a exposar quins sabers transmeten aquests objectes, quines cosmovisions?

I algunes preguntes són molt incòmodes:

- Qui són les persones expertes?
- Com democratitzam el museu?
- Quin museu és pensable en un règim que considera il·legals, a part de les persones que habiten els llocs on està ubicat el museu?
- Què feim amb el que s'exposa en el museu i és explícitament racista, ofensiu, etc.? Es mostra o millor s'amaga? S'utilitza per reflexionar sobre diversos temes o es deixa d'exposar?

I tot això sobre el qüestionament de si es pot contar una única història: partim sobre la idea que existeixen moltes formes de contar els fets, perquè elegim unes variables o d'altres; perquè posam el focus en un tema i és l'eix des del qual narram; perquè les emocions es poden incloure en discursos objectivadors; perquè les narratives poden contemplar-se i, inclús, contradir-se.

Revisar i diversificar els relats no vincula amb tot allò que ara ens sembla rellevant i obvi, però, això no invalida discursos anteriors que s'han de contextualitzar.

**Què continuam
arrossegant d'aquests
imaginariis heretats?**

- Blanquitud
- Musulmans/Cristians
- Hegemonia masculina.

Com envestim tot això? En aquesta tessitura, elegim que la primera cosa seria fer partícip a la comunitat en la interpretació del que s'exposa.

Emperò, qui és la comunitat? Com la integram i dialogam amb ella?

COM APLICAM PROPOSTES DECOLONIALS EN ELS MUSEUS LOCALS?

Encara que, cada museu envesteix un tema, unes èpoques, tenen mides diferents, compten amb gestió pública i amb heterogeneïtat en el nombre de persones contractades, ens unien els interessos d'oferir narratives més diverses i inclusives, d'integrar mirades crítiques, reconèixer la complexitat multicultural actual de les illes i obrir els museus a públics més amplis i variats.

Això va fer plantejar-nos que les nostres reflexions podrien aplicar-se a un projecte, un programa, una activitat, un discurs museístic o una exposició. Així que ens vàrem posar a delimitar les nostres línies transversals d'acció i quines necessitats i reptes detectàvem per abordar-les.

LÍNIES TRANSVERSALS D'ACCIÓ

● Educació i mediació

Programes educatius que tractin:

- La migració.
- Els feminismes.
- La història crítica.
- La cultura popular.
- El turisme.

● Relectura crítica de les col·leccions.

- Selecció de peces a cada museu per recontextualitzar.
- Incorporació de noves perspectives per ampliar els sentits de les col·leccions.

● Treball comunitari i cocreació.

- Col·laboració amb centres educatius, dones locals, comunitats migrants i col·lectius diversos.
- Processos d'escolta activa i negociació entre saber expert i saber comunitari.

● Xarxes i cooperació.

- Contacte amb altres museus que desenvolupin projectes decolonials.
- **Intercanvi de metodologies, estudis de cas i eines.**
- *Necessitats i reptes per abastar les línies transversals.*

● Necessitats de narratives.

- Incorporar mirades no eurocèntriques.
- Donar espai a veus “no patrimonialitzades”: dones, migrants, minories.
- Contextualitzar històricament objectes i pràctiques que avui no poden resultar problemàtiques.

● Necessitats metodològiques.

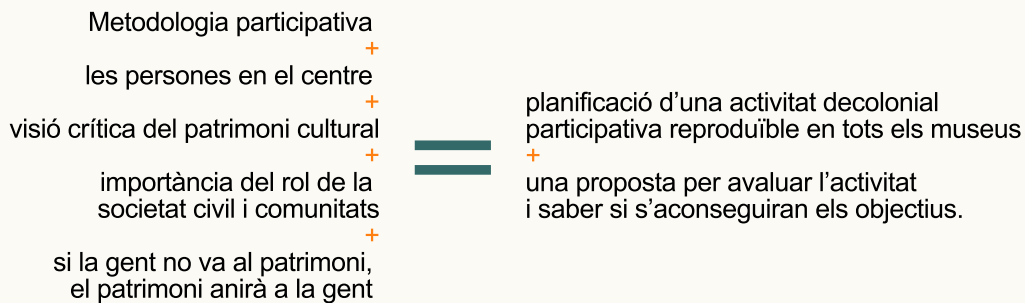
- Dissenyar processos participatius amb comunitats diverses.
- Decidir sobre visibilitat vs. ocultació de restes arqueològiques.
- **Generar noves estratègies de mediació i educació.**

● Necessitats de públics

- Concretar qui conforma la Comunitat amb què volen col·laborar.
- Ampliar assistència local.
- Atraure joves, migrants, persones LGTBI+ i nous residents.
- Actualitzar llenguatges comunicatius i accessibles.

La relació entre decolonització i participació comunitària unien els propòsits, els temes d'interès, el material seleccionat i les necessitats dirigint-nos a una decisió col·lectiva: crear una metodologia de la qual obtenir noves narratives, incloent-hi la comunitat

ELECCIÓ COL·LECTIVA: DISSENYAR PROCESSOS PARTICIPATIUS AMB COMUNITATS DIVERSES

Dones contacontes. Compartint la nostra cultura immaterial.

Descripció de l'activitat creada:

Dones de diverses cultures comparteixen contes populars dels seus llocs d'origen. La lectura de les rondalles mallorquines, com peces de museu i contes populars que creen imaginaris, serà l'inici d'una reflexió conjunta que ajudi les dones a compartir els seus contes populars.

Com a resultat d'aquest intercanvi, es reescriurà un conte popular de forma decolonial i adaptada a l'actualitat, creant una narrativa col·lectiva que s'exposarà en els museus.

Com sorgeix el disseny de l'activitat?

Objecte elegit dels museus:

Les rondalles són contes populars mallorquins que es feien servir per moralitzar a la població des d'una mirada catòlica i androcèntrica.

Rondalles i plaquetes originals d'Antoni M. Alcover amb la recopil·lació de les rondalles. Institució Pública Antoni M. Alcover.

Propòsit:

Relectura de les rondalles des de la perspectiva de les dones migrants.

Arribar a una narrativa que pugui quedar en el museu per a què altres membres de la comunitat, que no han participat de l'activitat, puguin emprar-la i opinar sobre ella.

Metes:

Conèixer i compartir la cultura immaterial de la població multicultural que habita actualment en Mallorca.

Mostrar la nostra cultura immaterial (rondalles)

Conèixer la cultura immaterial d'altres llocs a través de les persones migrants.

Compartir, comparar i criticar les narratives que emanen de la cultura immaterial.

Analitzar el rol de les dones en els contes populars i en l'actualitat.

Aprendre de les dones migrants com és la seva cultura i el rol que ocupen.

Temes a tractar:

Narratives històriques i de poder.

Migracions històriques i contemporànies.

Gènere, treball i comunitat.

Agents a involucrar en l'activitat i tasques perquè sigui participativa:

Organiza las tareas a realizar con los agentes: todos se involucran en las propuestas.

Nombre agente	Externo/interno	Directo/indirecto	Actividad/tarea	Objetivo a conseguir	Temporalidad	Colabor
Directora de red/AFA	Externo	Indirecto (trabaja a través de la red)	Contexto y objetivos de la actividad	→	Pre-actividad	
Mediador/Servicio Social	Interno	Directo	Coordinar	Coherencia de grupo	Durante todo el proceso	
Directora museo	Int	Directo	Formación, control y gestión	Formar al personal	D. todo el proceso	
Servicios Sociales	Externo	Directo	Contacto y acompañamiento	Generar actitudes	D. todo el proceso	
Empresa externa	Int	Directo	Contratación proyecto	Colaboración, Participación	Durante todo el proceso	
Red (Vecinos, y)	Int	Directo	Control y Diseño	Coherencia y formación	"	
Asociaciones Vecinos migrantes	Int	"	Control, trabajo conjunto y diseño	Participación	"	
Mujer migrante 2 (base española)	"	"	"	"	"	
Departamento de comunicación	"	"	Diseño de la actividad	Diseño y comunicación	"	

Població objectiu a la que va dirigida l'activitat:

Marea de 5 nacionalitats diferents, amb fills o filles que no tinguin més de 10 anys.

Objectius a aconseguir amb l'activitat:

- Objectiu de coneixement i comprensió.
 - Adquirir coneixements sobre les cultures de les participants en l'activitat.
 - Aprendre el significat social dels contes populars en les diferents cultures.
- Objectiu de destreses.
 - Millorar l'oratòria.
 - Millorar la capacitat de parlar en públic.
- Objectiu de comportament.
 - Capacitat d'escolta i diàleg de forma respectuosa.
 - Reescriure un conte popular de forma decolonial i adaptar-ho a l'actualitat.
- Objectiu d'actituds i valors.
 - Valorar positivament la diferència.
 - Generar empatia cap altres valors culturals.
- Objectiu de gaudi, inspiració o creativitat.
 - Generar un espai de relaxació i escolta.
 - Desconnectar de la rutina durant l'activitat.

¿Com saber si aquesta activitat ha provocat un canvi en la comunitat en relació amb el tema de la migració i la tolerància a la diversitat cultural?

Avaluació de l'activitat:

Comprovar els canvis generats en la connexió històrica i actual amb el tema de la migració i en la contextualització d'objectes d'altres llocs.

Veure si els participants tenen la capacitat de fer una revisió històrica dels objectes. Avaluar si es visibilitzen col·lectius desfavorits.

Perquè avaluar l'activitat:

Perquè es vol saber si la intervenció ha aconseguit els seus objectius, si ha provocat un canvi en la comunitat en relació amb el tema de la migració. Comprovar si el procés ha estat productiu per a la comunitat.

I, perquè es pretén emprar els resultats de l'avaluació per demostrar que el procés participatiu ha aconseguit canvis en la institució i en la comunitat.

Planificar l'avaluació:

Tècniques d'avaluació i recollida de dades: formulari de característiques sociodemogràfiques; observació durant l'activitat; contingut del conte creat.

Emprar les eines del “**Sistema de recolección de datos de público de museos**” disponible en:

<https://www.bermuseos.org/acciones/observatorio-iberoamericano-de-museos/sistema-de-recoleccion-de-datos-de-publico-de-museos/>

Anàlisi i difusió de les dades:

Els agents que han participat en la planificació i desenvolupament de l'activitat seran presents en l'avaluació; en la recollida de dades, en l'anàlisi, en la comunicació dels resultats, així com en la redefinició dels propòsits perquè l'activitat no sigui una acció puntual, sinó l'impuls de la relació entre els museus i les comunitats.

SEGUENTS PASSES

Això és l'inici d'un procés de repensar(-nos) col·lectivament amb la finalitat que la comunitat se senti representada en el museu i s'apropriï d'ell. I, a la vegada, que nosaltres explorem les possibilitats que ens faciliten els nostres museus per democratitzar-los i definir noves formes de patrimoni.

La nostra elecció va ser crear una metodologia participativa per col·laborar amb la comunitat; recollir narratives i cocrear accions futures amb diferents agents socials. Fins que es pugui implementar aquesta activitat:

● **Hem visibilitat el procés:**

- Plasmam en aquest fulletó el nostre procés com un exemple reproduïble en altres espais.
- Intercanviem experiències amb l'ONG Thakhi-runu i Jesús Izquierdo en una trobada el 26 de març de 2026 en el Museu d'Història de Manacor.
- Desenvolupam una acció conjunta el 22 de maig de 2026 en el marc del Dia Internacional dels Museus "Museus unint un món dividit".

● **Continuam construint xarxa:**

- Accions individuals en cada museu que incorporen a diversos agents.
- Participant en el "Congreso Internacional. Patrimonio, Cuidados y Personas en un mundo resiliente: las redes patrimoniales como estrategia de sostenibilidad".
- Compartint l'experiència amb els museus de les Illes Balears.

ALTRES POSSIBILITATS QUE ES PODRIEN FER ALS MUSEUS

Amb la intenció que aquestes pàgines siguin d'utilitat a altres museus i persones, recollim aquí algunes possibilitats de fer petits actes en els interiors dels museus:

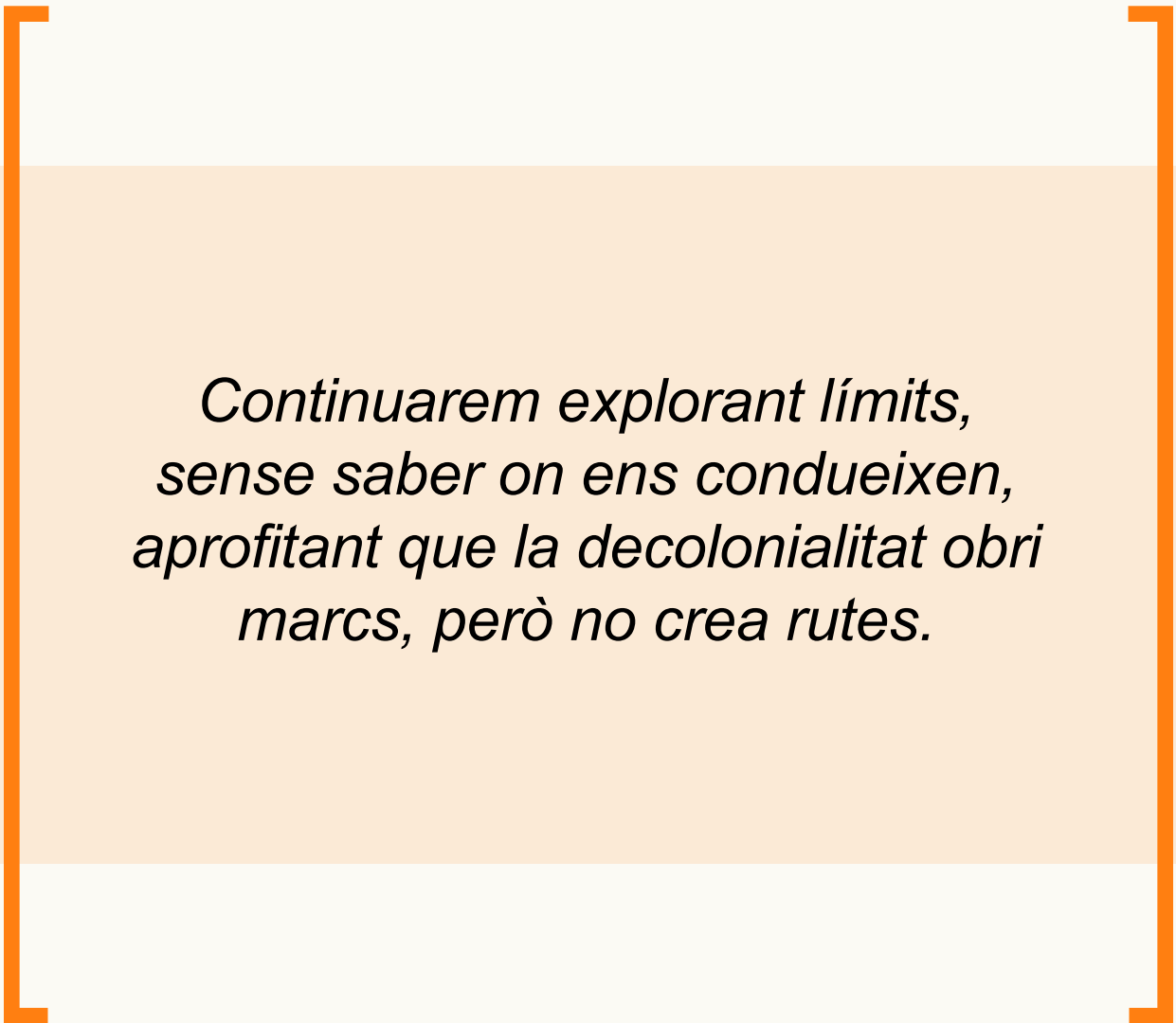
- Visibilitzar allò que ha estat en els marges, allò que es considera de segona: les còpies, els artistes de segona categoria, els plebeus, les artistes de les colònies o "ajudants" de grans artistes, les dones, etc.
- Ampliar, diversificar i/o contraposar narratives.

- Contraposar objectes materials sense explicació, ni indicacions, o col·locar objectes en espais en què no haurien de ser segons el discurs històric, tensionant l'espai i generant confusió i sorpresa per incentivar la reflexió.
- Jugar amb els objectes, les històries, les dates, els fets. El museu permet exposar sense linealitat en un joc que és una possibilitat per acostar aspectes del passat al present, connectar històries i vivències.
- Investigar i pensar sobre allò que no miram, sobre aquelles coses que donam per fetes. Demanar-se: el meu museu no té relació amb les colònies? Podem investigar si realment és així o ens obri nous camins a explorar.
- Fer complexa la narrativa contant la relació entre els objectes i les persones amb la intenció d'explorar allò que hem naturalitzat. Explicitar d'on venen, qui les estreia i com arribaven els tints de les teles emprades en la producció tèxtil; les espècies de la nostra gastronomia; la caoba de la taula aristòcrata que exposam. Tot això, reflecteix una època a la vegada de deconstrueix imaginaris.
- Ampliar la informació que s'ofereix per oferir la història des de diferents mirades.
- Incloure missatges sobre el lloc: **ets a un museu!**
- Qui fa les visites poden canviar el discurs i la forma en què el públic s'acosta al museu.

DECLARACIÓ D'INTENCIONS

Tot això és només l'inici d'un procés, amb el que volem arribar a consolidar un ecosistema museístic insular que:

- Ofereix narratives més diverses i inclusives.
- Integram mirades crítiques sobre els processos històrics.
- Reconeix la complexitat multicultural actual de les Illes Balears.
- Obri els museus a públics més amplis i variats.
- Situa la decolonialitat com un marc permanent de treball, no com una acció puntual.

*Continuarem explorant límits,
sense saber on ens condueixen,
aprofitant que la decolonialitat obri
marcs, però no crea rutes.*

re-Interpretación gráfica de la obra "América" de Joaquín Torres García.